Ud 1141

fol

Bevol. Ud 1141/1-

Biblioteka Jagiellońska
stdr0010427

Vol. misc. inscr.

Pisma urzędowe z czasów rozbiorowych.

[Amtliche Schriften aus der Zeit der Theilungen.]

21953

1892. 2064. №3

INSTRUKCYA
DELEGATOM.

Poniewaź My Krol wſpolnie ze Stanami Skonfederowanemi Rzpltey mianowaliśmy Delegatow zupełnie umocowanych z przyczyn y do Celow wyrażonych w Akcie Limity, przeto ſądziliśmy za rzecz potrzebną podać Im za regułę y do Inſtrukcyi Punkta naſtępuiące.

1. Traktować y rozſądzać będą z trzema Miniſtrami Dworow Wiedeńſkiego, Petersburſkiego y Berlińſkiego (po uczynioney z Niemi zamianie Plenipotencyi) względem pretenſyi tych Dworow do Rzeczypoſpolitey. Przekładać będą z należytą ſtałością Prawa Rzpltey nad wſzyſtkiemi Iey Państwami, zbiiaiąc to na czym trzy Dwory gruntuią ſwoie pretensye; ſłowem: nie opuſzczaią nic takowego, cokolwiek może Prowincye Rzpltey przy właſney całości zachować.

2. Jeżeliby nieſzczęśliwie zdarzyło ſię, że mimo Ich wſzelkie ſtarania y uſiłowania nie można będzie wcale uratować Oyczyznę od Iey ſtraty; Delegaci Pełnomocni Naſi będą na ow czas powinni pracować o zmnieyſzenie onych ile tylko w ich mocy będzie, à iako nie możem teraz dać Im na to Inſtrukcyi wyraźnych y dokładnych, ponieważ dwa Dwory Wiedeńſki y Berlińſki nie wyexplikowały ſię tylko oboiętnie y ſpoſobem nie determinowanym o wyraźnym rozciągnieniu, ktore dać pretenduią wartości ſobie przywłaſzczoney; naypierwſze ſtaranie Delegatow Naſzych bydź powinno, dopraſzać ſię kommunikacyi wyraźnego oznaczenia granic tych Prowincyi, ktore też Potencye zoſtawić chcą Rzplcie.

3. Jak to wſzyſtko będzie dokładnie oznaymiono przez Miniſtrow każdego z trzech Dworow, y gdy Delegaci Naſi będą widzieć nie możność ſprzeciwienia ſię ſkutecznie oderwaniu Kraiu, na ten czas podadzą ſwoie propozycye nic nie zaniedbywaiąc do otrzymania Artykułow naſtępuiących.

4. Ażeby podług wyraźney treści Deklaracyi, podanych przez trzy Dwory, obowiązały ſię też Dwory pod wzaiemną Ich Gwarancyą do utrzymania w ſwoiey całości Prowincyi Rzpltey, iakie ſię będą znaydować po oderwaniu, kiedy toż umowione zoſtanie, y àżeby przyrzekły uroczyście y wyraznie, nie rościć ſobie nigdy, na przyſzły czas pod iakimkolwiek pretextem, pretenſyi ku ſzkodzie Państw, ktore zoſtawią przez ten Traktat Rzplcie Polſkiey.

5. Też trzy Dwory powinne będą procz tego przyznać uroczyście nie podległość zupełną y ſamowładztwo Rzpltey, y obowiązać ſię, aby temu nigdy nieubliżały.

)o(6.

6. Ponieważ Religia ieſt Dobro naydrożſze, tego bronić powinniśmy wiernie y gorliwie aż do końca. W tey mierze Naſi Delegaci ſtarać ſię będą umowić z trzema Dworami zachowanie Religii Swiętey Katolickiey, oboyga obrządkow Łacińſkiego y Greckiego, w Prowincyach, ktore ſobie przywłaſzczaią.

7. Ponieważ przytomność woyſk Cudzoziemſkich w Kraiu ſprawiła y ſprawuie codziennie nie nadgrodzone ſzkody Obywatelom wſzczegulności y całemu Państwu powſzechnie, y ponieważ nie podobna ieſt traktować ſpokoynie y bez uciemiężenia w czaſie kiedy te woyſka napełnią Stolicę y niſzczyć będą Kray cały: Delegaci Naſi domagać ſię będą *præliminariter* o oddalenie Ich, à oraz umowią, àżeby napotym żadne iakiekolwiek woyſko nie mogło pod żadnym pretextem wniść znowu do Państwu Rzpltey, y każdy z tych trzech Dworow wſzczegulności, pod Gwarancyą drugich dwoch, obowiąże ſię uroczyście wyraźnym Artykułem do zachowania tey klauzury.

8. Ze zaś teraźnieyſzy podział zniſzczył wſzyſtkie dawne Traktaty miedzy Rzpltą Polſką y trzema Jey ſąſiadami, Delegolwani Plenipotencyaryuſzowie Naſi domagać ſię powinni będą, à żeby nowy Traktat z niemi trzema Dworami miał za fundament dawne Traktaty, ale z odmianami y modyfikacyami, ktorych czynią potrzebę teraźnieyſze okoliczności.

9. Starać ſię iako nayuſilniey będą w warunkach ſwoich z Miniſtrami trzech Dworow wyraźnie y gruntownie oſtrzedz, aby handel lądowy y ſpławy na Rzekach do morza były wolne od wſzelkich uciſkow podatkow y uciążliwości ze ſtrony Sąſiadow Rżpltey, tak iako dawniey prawnie były wolne.

10. Artykuły Traktatow względem przechodu woyſk, prawa werbowania wzaiemnego, ſpolności monet y ceł będąc uciężliwemi dla Rzpltey; zlecamy Plenipotencyaryuſzom Naſzym, àżeby ſię o Ich znieſienie wyſtarali.

11. Wyłączą wyraźnie y ſolennie od tych Prowincyi y Powiatow, ktore maią bydź uſtąpione Krolowi Jmci Pruſkiemu, miaſta Gdańſk y Toruń z Ich Portami Dobrami Ziemſkiemi y wſzyſtkiemi przynależytościamy, tudzież wolnym handlem, czego wſzyſtkiego Zwierzchność Panowiania należeć będzie, iako dawniey zupełnie do Rzpltey.

12 Obwaruią wrocenie ſię obudwoch Prowincyi Pruſkich do Krola y Rzpltey Polſkiey w przypadku wygaſłego Potomſtwa płci męſkiey Domu Brandeburſkiego.

13. W Konwencyach z trzema Dworami Delegowani Plenipotencyaryuſzowie Naſi włożą Artykuł względem ſoli, przez ktory Sąſiedzi Naſi obowiążą ſię do dania oney Rzplcie w takowey wielości, iakowa ſię pokaże bydź potrzebną y zacenę ile bydź może naymnieyſzą.

14.

1363201

14. Domagać ſię będą oddania dla Rzpltey ſummy zaſtawney na Staroſtwie Spiſkim.

15. Ciż Delegaci Naſi dopraſzać ſię będą u trzech Sąſiedzkich Dworow o wſtawienie ſię, àżeby Traktat Karłowicki zerwany przez Portę Ottomańſką był przywrocony do dawney mocy, y àżeby taż Porta była obligowana do nadgrodzenia ſtrat, ktore Rzplta od niey ponioſła, oraz ażeby tymże Traktatem była obowiązana do wyſłania wzaiemnego uroczyſtego Poſelſtwa do Krola y Rzpltey z okazyi uznania Panuiącego Krola.

16. Ponieważ z pretextu odpierania zbiegłych Poddanych w Polſzcze wynikały naywiękſze prześladowania, uciemiężenia y krzywdy dla Rzpley, przeto Delegowani Plenipotencyaryuſzowie Naſi powinni będą ſtarać ſię iako naymocniey o znieſienie tego zwyczaiu uciążliwego y obwarować z trzema Sąſiadami Rzpltey wzaiemne nie odzyſkiwanie poddanych zobopolnych.

17. Ułożą Artykuł względem Poddanych Rzpltey, ktorzy maią Dobra częścią w pozoſtałym Kraju przy Polſzcze, częścią w Prowincyach, ktore poyść maią pod iedno z trzech Dworow panowanie, w ten ſens: że ciż poddani Rzpltey nie wykonaią tey Potencyi, w ktorey podziale część Dobr ich położona będzie, tylko *homagium territoriale*, tak dalece, że co do Ich Oſob, zoſtaną Poddanemi Rzpltey zdolnemi do uczeſniſtwa w Iey Prawodaſtwie, y obowiązanemi do poſwięcenia Iey *excluſive* uſług y wierności ſwoiey, y że Im pozwolony będzie czas dzieſięcioletni do ſprzedania Dobr ſwoich, ktore maią w Prowincyach oddzielonych, bez naymnieyſzey opłaty.

18. Dopraſzać ſię będą ażeby wſzyſtkie trzy Dwory Sąſiedzkie zachowały Poſſeſſorow Staroſtw w Prowincyach odłączonych w używaniu ich poki żyć będą.

19. Domagać ſię będą o przywrocenie prawnie należące od trzech Dworow wſzyſtkich prowentow, tak w pieniądzach, iako y w produktach, nie tylko tych ktore zaſtały już gotowe w Zupach Solnych, Ekonomiach Krolewſkich, Staroſtwach y Cłach Rzpltey, ale też y tych, ktore wybrały od daty zagarnienia Ich aż do czaſu podpiſania Traktatowey Ceſſyi.

20. Dopraſzać ſię będą u Dworu Roſſyiskiego o uwolnienie wſzyſtkich Niewolnikow zabranych pod czas oſtatniego zamieſzania.

21. Na oſtatek ponieważ Miniſtrowie trzech Potencyi nie wyexplikowali ſię ieſzcze nad gatunkiem y Naturą Tranzakcyi, ktorą pretenduią zawrzeć z naſzemi Delegatami Pełnomocnemi, y gdy taż ſama moc ktora im dała ſpoſob oderwania Prowincyi od Rzpltey, czyni Ich rownie Panami nad formą przez iaką oni chcą ulegalizować przywłaſzczenia tychże, iako y względem wielu inſzych rzeczy, w ktorych wola trzech Dworow ieſt Nam niewiadoma, nie możem przeto nic dokładnieyſzego przepiſać

)o(2 Naſzym

Naszym Delegatom, nad to co się wyzey wyraziło, y musiemy się w reszcie spuścić na ich swiatło, ich wierność y ich gorliwość dla Wiary y Oyczyzny.

22. A że iest wyrażono w Akcie Limity, iż ciż sami Delegaci Pełnomocni, ktorzy będą traktować y konkludować z Ministrami trzech Dworow względem ich pretensyi, powinni także czynić ułożenie wewnętrznego porządku, ktorego podział y inne odmiany okoliczności koniecznie wyciągaią; przeto chcemy y zlecamy Im, aby przystąpili także do tego dzieła, biorąc za Fundament ich Planty y Proiektow dyrekcye niżey opisane.

23. Nie będą odmieniać Konstytucyi Krajowey tylko w czym dawna będzie oczywiście uznana za złą y rzetelnie szkodzącą Stanom Rzpltey.

24. Zachowaią trzem Stanom Rzpltey Ich Godności, Urzędy y Przywileie.

25. A iako Prawa y Prerogatywy Tronu nie mogą bydź osłabione jak z uszczerbkiem tychże samych wolności dobrego porządku y spokoyności publiczney, iako *Pacta Conventa* czynią między Krolem y Iego Narodem Kontrakt swiątobliwy, wzaiemnie potwierdzony y ubeśpieczony przysięgą uroczystą y że nie można go naruszyć bez popełnienia Krzywoprzysięstwa, więc Delegaci Pełnomocni strzedz się będa w niczym temu nie ubliżać bez zezwolenia wyraźnego trzech Stanow Rzpltey.

26. A iako interessa Nieunitow y Dyssydentow były iedną z głownieyszych przyczyn nieszczęśliwego zamieszania Oyczyzny naszey; przeto pomienioni Delegaci będą mieli staranie ułożyć ie w taki Sposob, ażeby Prerogatywy Religii Katolickiey Rzymskiey panuiącey były zasłonione z iedney strony od wszelkich uszczerbkow, z drugiey ażeby ciż Nieunici y Dyssydenci tak mocno wsparci od Potencyi Cudzoziemskich używali iednak pożytkow, ktoreby im słuszną dać mogły Satysfakcyą. Dla czego zalecamy pomienionym Delegatom wyłączyć z tych pożytkow przypuszczenie Nieunitow y Dyssydentow do Legislacyi, y do Urzędow ktore w niey uczęśnictwo maią, opisać zniesienie *Judicii Mixti*, y utrzymanie *Legum poenalium* przeciw *Apostatom*.

Z

Gesch. Polen

253.

L